

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

72. ÅRGANG

9. JULI 1960

A V I N N H O L D E T :

«PER FÅR SVAR» - SOGNEPRESTEN OG VI - ET KIRKE-
MØTE BLIR TIL - HVA ER EN APOSTOLISK DELEGAT? -
OPPDRADELSE TIL RENHET - KATOLSK KRISTEN OGSÅ I
FERIENI - RELIGJØS SANG - BLIKK PÅ TIDEN - UTLANDET

NR

13

NESTE NUMMER UTKOMMER 30. JULI 1960.

PÅ PILEGRIMSFERD TIL STIKLESTAD

St. Olavslaget i Trondheim arrangerer den årlige pilgrimsferd til Stiklestad **søndag den 24. juli**. Turen foregår med buss, avgang fra St. Olavs Kirke, Trondheim kl. 7.30. Trondheim—Stiklestad, tur-retur, koster kr. 15.00 for voksne, kr. 7.50 for barn. Påmelding innen 10. juli til St. Olavslaget, Katolske prestegård, Prinsensgt. 2a2, Trondheim. Tlf. 21 214.

St. Olav's eksp. og Katolsk Bok- og Bladsentral
blir stengt fra 11. til 30. juli.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Josephs Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	} Arendal
Lunden Kloster	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	} Bergen
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	} Hammerfest
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Hønefoss
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	} Lillestrøm
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinikk, Hamar	} Tromsø
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikael's Kirke	} Trondheim
St. Mikael's Prestegård	
St. Theresia kirke	} Tønsberg
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Tønsberg
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeth Hosp.	
Vår Frue Kirke	
Bispegården	
St. Olavs Kirke,	
Bispegården	
St. Olavs kirke	
St. Olavs Prestegård	

Ved bestilling av olje:
Oslo 683466 - Service: 565690

FRANCISKUS-SENTRUM, BERGEN

V. Torvgt. 9.
Tlf. 30 416.

Katolsk opplysnings-
og lesesentrum.

Åpent alle hverdager
kl. 9.30—13, 17—21.
Lørdag kl. 9.30—13.

Forklaring av DEN HELLEGE MESSE

Av dr.teol. J. van der Burg

Ny utgave med messens faste bønner
og Angelusbønnen.

En god veiledning for alle som vil forstå
messen og følge med under gudstjenesten.

77 s. Kart. kr. 2.50.

ST. OLAVS FORLAG

Akersv. 5, Oslo
Tlf. 42 37 43

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 10. JULI, 5. søndag e. Pinse:
Ep. 1. Pet. 3, 8—15. Ev. Matth. 5, 20—24. **Mandag:** Ferialdag. **Tirsdag:** Johannes Gualbertus, abbed. **Onsdag:** Anacletus, pave og mart. **Torsdag:** Bonaventura, bisk. og kirkel. **Fredag:** Henrik, keiser og bekj. **Lørdag:** Vår Frue av Karmel.
SØNDAG 17. JULI, 6. søndag e. Pinse:
Ep. Rom. 6, 3—11. Ev. Mark. 8, 1—9. **Mandag:** Camillus av Lellis, bekj. **Tirsdag:** Vincens av Paul, bekj. **Onsdag:** Hieronymus Emilianus, bekj. **Torsdag:** Laurentius, bekj. **Fredag:** Maria Magdalena. **Lørdag:** Apollinaris, bisk. og mart.
SØNDAG 24. JULI, 7. søndag e. Pinse:
Ep. Rom. 6, 19—23. Ev. Matth. 7, 15—21. **Mandag:** Jakob d.e., ap. **Tirsdag:** Nazarius og Celsus, mart. **Fredag:** Olav, konge og mart. **Lørdag:** V. F. Lordagsmesse.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stille	Høy-
	messe	messe
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallvarvs kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.30	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00 9.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 832019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegaten 3, tlf. 24225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 51650	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.45
STABEKK: Jesu Hjerte kapell, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	7.45	10.30
SYLLING: St. Hallvarvs kapell, tlf. 849028 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 119 49		10.45
St. Olavs kapell	8.00	
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20221	6.00	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: Mariabøimen, Norvesund, tlf. 3066		11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegrd. tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neberggaten 15, Oslo NV.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år -
Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.dagen
(se nederst på omslagssiden). 24
nummer årlig. - Postgiro 159 86

„PER FÅR SVAR“ - men er de gode?

Foran oss ligger en liten gjennomillustrert og innbydende bok med titelen «Per får svar» — forfattet av den danske pedagogen *Grethe Ebbesen*.¹⁾ Det er en hjelpebok til seksualundervisning av barn i spørrealderen, og innenfor sitt opplegg — som vi skal komme tilbake til — er den fremragende. I et muntlig og velsignet naturlig toneleie omtaler den ømtålige emner. Her er ingen tørre plansjer, ingen oppstyttet «fortrolighet», intet forsøk på å påtvinge barna en viten som går ut over deres vitetrang, og hører et senere alderstrinn til. *Grethe Ebbesen* forstår barn, og hun er ikke minst velgjørende fremmed for alle de krampaktig «frigjorte» krumspring som røber overkompensert foreldredrangst for dette særlige livsområdet. Opplysningene knyttes uanstrengt til naturiakttagelser som ethvert noenlunde våkent og utadvendt barn tidlig vil måtte gjøre i skog og mark, eller hos husdyrene på landet. Og barna blir ikke pådyttet den «voksne» poesien som pedagoger dessverre ofte mener de er nødt til å pakke sine opplysninger inn i — en helt misforstått fremgangsmåte overfor så konkret og praktisk innstilte små realiteter som barn oftest er. Her er saklighet, men også diskresjon og takt. Og boken har ikke minst den fordel at den kan fritt gjenfortelles, leses opp eller simpelthen gis til barna — alt etter hva som faller naturligst i de omgivelser hvor den blir brukt. Og de kan som kjent ennå variere betraktelig fra det ene familie- eller skolemiljø til det annet. Tilsynelatende er der her bare å skrive en positiv anbefaling av boken og la saken bero med det.

Ikke desto mindre står der ett spørsmål uavviselig tilbake, et spørsmål som — ut over *Grethe Ebbesen*'s i og for seg utmerkede bok — må gjøres gjeldende overfor det moderne pedagogiske dogme om seksualundervisningen overhodet.

Alle ansvarlige pedagogiske instanser er vel idag enige — og har vært det relativt lenge — om at barn ikke bør få sin første og grunnleggende viten om livsmysterienes fysiske side i portrom og bakgårder — oftest i forrået, feilaktig og tilfeldig form. Dette er heldigvis erke-vedtatt i det miljø som er vårt, og seksualundervisningen har

teoretisk i lengre tid vært alminnelig godtatt som en viktig del av oppdragelsen både på hjemmets og på skolestyrets plan. Så langt er alt bra.

Ikke desto mindre er denne undervisningen fremdeles et nesten uoverkommelig problem. Vi får se den forbløffende virkelighet i øynene at et meget stort antall av både foreldrene og lærerkreftene unnsår seg, og mer eller mindre stilltiende saboterer faget. Ikke av prinsipp — de har jo selv stemt det igjennom. Men fordi de «får det ikke til». Her er der altså åpenbart noe i terrenget som slett ikke stemmer med kartet — pedagogenes og helsedirektørens nøye utarbeidede kart. Hva?

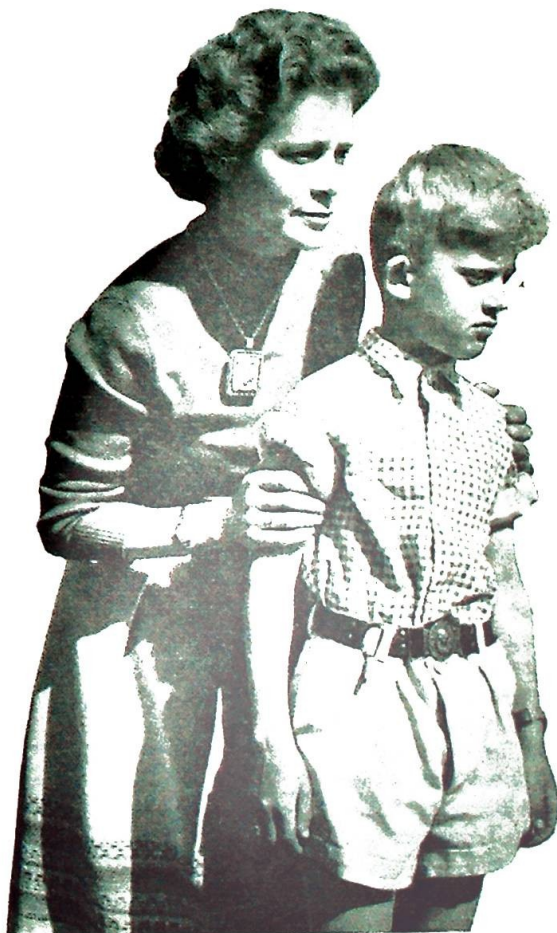
Det er ikke underlig om en først søker forklaringen på denne uviljen i oppdragernes egen oppdragelse. Barna går jo for sin del alltid helt naturlig og uanstrengt til en riktig anlagt seksualundervisning. Det er hos undervisnerne at stoffet er så affektbetont at det kan bli en avgjørende hindring. I deres egen barndom — før den saklige overbevisningen om at dette er gunstig og «naturlig» — ligger et mer eller mindre sterkt følelsesmessig tabu overfor denne siden av menneskelivet. Og et tabu er ikke så lett å fjerne som man tror — det viker ikke uten videre for hverken fornuft eller prinsipper. For la oss se visse grunnleggende og meget talende fakta i øynene:

Et forbløffende lite antall av de foreldre som idag har barn i folkeskolealderen fikk selv noen skikkelig undervisning i disse emner.

Et overveiende flertall av dem mener at deres egne barn bør få en slik undervisning.

Et forbløffende lite antall av dem sørger for at de virkelig får det.

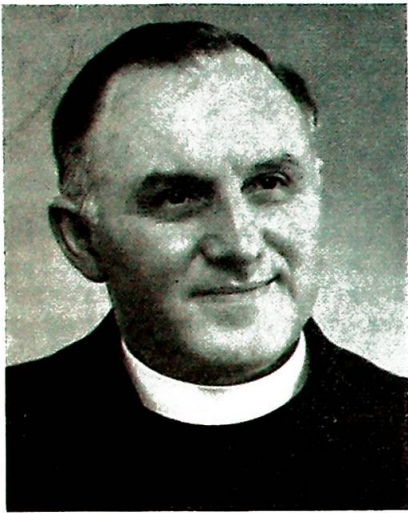
(Forts. s. 202)

¹⁾ *Grethe Ebbesen*: «Per får svar». Bearbejdet av Jo Tennfjord. 48 s. Aschehoug 1960.

SOGNEPRESTEN

PASTOR FISCHEDICK

I én henseende er ihvertfall sognepresten i St. Olavs menighet i Oslo noe av et særstykke i verdenskirken: Det turde være få andre, hvis sogn dekker noe slikt som $\frac{1}{3}$ av en hel nasjons katolikker!

Franz Joseph Fishedick er født i 1902 i Westfalen. Det er ett av de mest katolske distrikter i Tyskland, et industrimiljø med en arbeiderbefolkning sammensatt av ulike nasjonaliteter og folketyper. Slikt gir utsyn og tilpasningsevne.

Han kom — etter flere års merkantil utdannelse og virksomhet — forholdsvis sent til prestekallet. I 1932 — 30 år gammel — tiltrådte han teologiske studier ved det katolske universitetet i Fribourg i Sveits — et utpreget moderne og internasjonalt studiemiljø. Allerede dengang var han innstilt på å virke som prest utenfor sin hjemstavn, og etterhvert modnedes ønsket om å reise til Norge. I 1930 hadde han lest om biskop Olav Offerdahl's reise til Holland og død der nede, få måneder etter hans konsekrasjon som den første norsk-fødte katolske biskop siden Reformasjonen. Han visste at Kirken i Norge trengte prester, og i et brev til den apostoliske administrator Mgr. Henrik Irgens stilte han seg til tjeneste, kort etter at han hadde begynt sine studier.

I Fribourg studerte han samtidig med kolleger som senere også kom til å virke i Norge, pastor Johs. Duin og pastor Gerhard Parthe. Innenfor de fakultative fag konsentrerte han seg særlig om barnepsykologien, som alltid har interessert ham særlig, og som han har funnet god anvendelse for som religionslærer. Det er visst ikke for ingen ting at man stadig i trappen til prestegården i Akersveien kan møte småfolk med skoleransler og markblomster som — ganske uimponert av sogneprestens stramme timeplan — skal «opp og hilse på pastor Fishedick». De får visst som regel grønt lys!

I 1937 kom han til Norge, og virket først to år som kapellan i Bergen. I 1939 ble han sogneprest i Haugesund, der han med sinnsro og lojalitet gjennomlevde krigsårenes påkjenninger.

Siden 1947 har han vært sogneprest ved St. Olavs Kirke i Oslo.

Skal vi tro litteraturen og historien, hadde sogneprestene i gamle dager god tid — ihvertfall de fleste av dem. De dyrket storkroser, skrev bygdehistorie, holdt bier eller — på sydligere breddegrader — la vin. Disse idyller er for lengst slutt. Ubeskyttet av arbeidervern-lovgivningen og 8-timers dag er den gjennomsnittlige sogneprest idag overarbeidet — mange av dem trues av sivilisasjonsjagets typiske sykdommer: magesår og hjerteonder — fordi de må gjøre to, og noen ganger tre manns arbeide.

På døren til St. Olavs Kirkes sogneprest står der et helt arrangement av trafikklys, som trer i funksjon når en ringer på døren. Og på grønt lys trer vi inn i prestegården for å forbruke noe av pastor Fishedick's sterkt opptatte tid.

Han gjør seg ferdig med et par telefoner, skrur trafikkliset over på rødt, finner frem krumpipen og setter seg godt til rette — spørsmålene kan komme.

ET SOGN I VEKST

— Mange vet ikke engang grensene for Deres sogn, pastor Fishedick.

— St. Olavs menighet dekker byområdet vest for Akerselven og Gjerdrum. På dette området bor der rundt regnet 2 000 katolikker. Helt sikre på det nøyaktige tall blir vi visst aldri — diplomater kommer og reiser, og utlendningene er ikke alltid så flinke til å melde fra til sognepresten når de slår seg ned her. Menigheten vokser ihvertfall — i 1949 var der vel 1 200 registrerte katolikker på samme område.

— Er De fornøyd med den ny-restaurerte St. Olavs-kirken, pastor?

— Den er vi meget fornøyd med, selv om det var et så stort økonomisk løft at vi ennå strever med å avbetale gjelden. Alle er vel enige om at den er blitt meget vakrere, og kirkesøkningen er da også økt merkbart — også fordi der er flere sitteplasser. Før måtte så mange stå. Mange av de yngre familier i menigheten flytter riktignok ut i de nye boligsentra utenfor bykjernen, men der er ingen fare: Jeg er sikker på at St. Olav alltid vil bli meget søkt som vår egentlige hovedkirke. I øyeblikket gir dette over hundre år gamle kirkebygget oss ingen bekymringer — det måtte da være at tårnhatten trenger å bli malt igjen. Det er noe vi må gjøre hvert tiende år.

— Har menigheten ellers en sunn økonomi?

— Det kan man godt si. Selv om en sogneprest selvfølgelig alltid vil si at den kunne og burde være bedre, ler pastor Fishedick. Kirken er jo her i Norge en frikirke — altså økonomisk helt selvhjulpen. Vi lever og arbeider på det som kommer inn ved frivillige bidrag og kollekt, og det er da en trofast, god gavmildhet fra de jevne lønns-mottagere som bærer budsjettet. Mange er flinke til å betale den frivillige kirkeskatten, og får da ved årets slutt et skriftlig bevis som de kan vedlegge sin selvangivelse. Da blir de trukket for kirkeskatten til staten. Men selvfølgelig — rundt regnet er det vel kanskje halvparten av skatte-yterne som glemmer det. Vi må i det hele tatt bli oss stadig mer bevisste at i en frikirke-organisasjon som vår, har alle økonomisk medansvar. Så meget

OG VI

mer som Staten ikke yder noen som helst form for godtgjørelse, selv ikke for det ikke uvesentlige administrasjonsarbeide sogneprestene må utføre på dens vegne.

«ARBEIDERNE ER FÅ . . .»

— Er det nok prester i St. Olavs menighet?

— Jeg skulle tro de fleste i menigheten har skjont at det er vi ikke. Her ville være arbeide for minst en, gjerne to prester til. Ta husbesøkene for eksempel: De er uoverkommelige. Særlig tar religionsundervisningen av barna mye tid. Vi vil jo gjerne være imøtekommende mot alle som søker oss, hva de så har på hjertet. Men timeplanen er ikke alltid så lett å greie.

— Hva med barna og ungdommen?

— Der er jeg optimist. Ikke minst har vi en meget sunn og lovende alderspyramide i St. Olavs menighet. Der er — på vårt lille antall — hele 320 barn under 9 år. Det stemmer med hva De kan lese ut av Statistisk Årbok for Norge om katolikkene som helhet: Aldersmessig ligger vi best an — vi har *unge* menigheter med fremtid.

— La oss nå si at der var materielle muligheter for å velge mellom en katolsk folkeskole, som den vi har, og en katolsk realskole og gymnasium — hva ville De så anse for viktigst?

— Jeg ville uten betenkning satse på folkeskolen — det er det første grunnlaget som teller. Men adskillige katolske barn kan jo av mange grunner ikke gå på St. Sunnivaskolen — her i menigheten kan det vel dreie seg om ca. 70. De må da få privat religionsundervisning hos prestene utenom skoletiden — en nødvendig, men tungvint ordning.

— Og ungdomsarbeidet?

— Har vært drevet iherdig i alle år jeg har vært sogneprest her, og jeg er imponert over hvor dyktig sommer-skolene har vært ledet. Det er alvorlig arbeide som direkte kommer menigheten til gode i de unges religiøse praksis.

— En hører av og til si, pastor Fishedick, at foreningslivet er en utlevd form for menighets-virksomhet — hva mener De om det?

— Det synes jeg er for meget sagt. En må bare ikke vente seg at det i og for seg er naturlig for flertallet av en menighets innskrevne medlemmer å stå aktivt i foreningslivet. Selvsagt var det ønskelig om der var bedre tilgang på medlemmer. Men se nøyer etter: Det som er skjedd er jo at legmannsvirksomheten ikke er blitt mindre, men har forskjøvet seg fra selskapsforeningen til den sosiale innsats. Det er da i og for seg et riktig godt tegn? Ta fire institusjoner som Menighetspleien, Franciskushjelpen, Katolsk Flyktningehjelp og Katolsk Ungdomsvern som samler mange av de beste katolske kreftene i Oslo — det er en betydelig innsats for et så lite miljø. Jeg kunne også nevne hva Mariakongregasjonen har utrettet for feriehjemmet på Persbråten, der 40 barn får en måneds ferie gratis, takket være utrettelig innsats fra legfolkets side. Det er former for apostolat som teller.

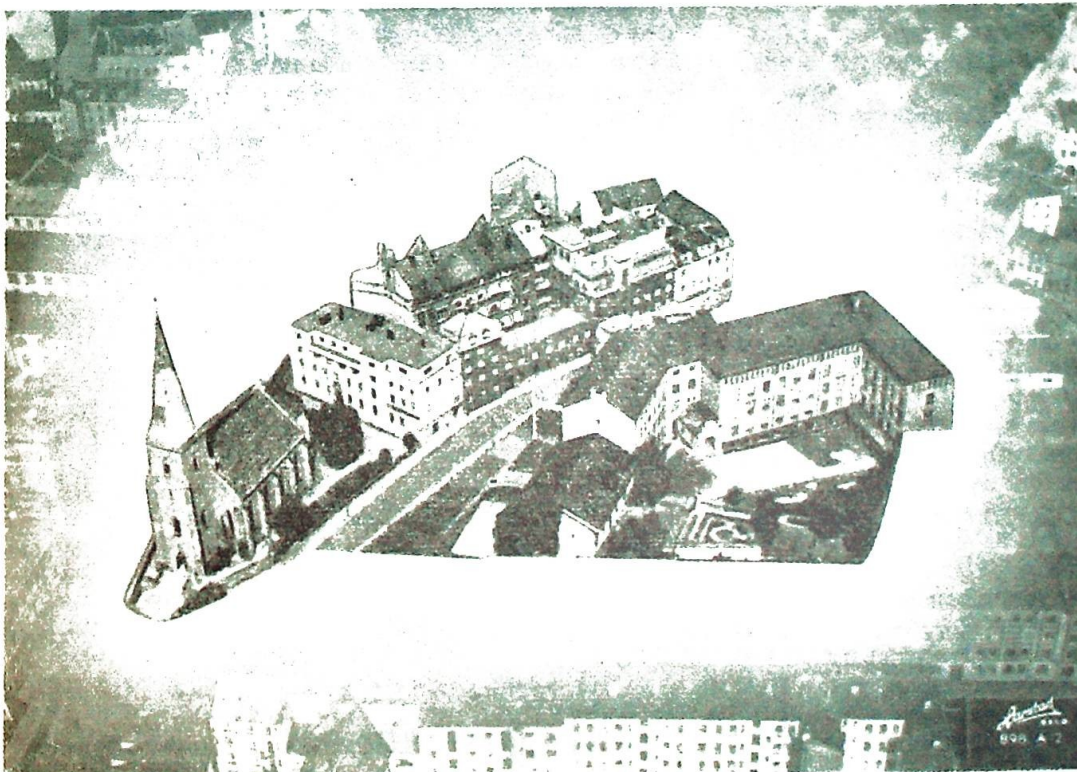
— Har Menighetspleien store problemer?

— Igrunnen ikke, forholdene er gode jevnt over. Sr. Anne-Marie — menighetssøsteren — har kontortid to ganger i uken og god oversikt over det som trenges — ikke minst menighetens syke. Til jul sendte vi en julehilsen til nesten hundre familier, eldre, sengeliggende og skropelige.

EN SOGNEPRESTS ØNSKELISTE

— Hva drømmer De om, i optimistiske stunder, pastor Fishedick? Sognepresten ler igjen, lukker øynene og smatter på pipen.

— Der sier De noe. Jo — for det første: En løsning på vårt *plassproblem*. De har jo sett mine «trafikklys». Den som bare hadde et sognekontor med fast kontortid,

OSLO'S LILLE «VATIKAN»

— der
sognepresten
har
hundre
gjøremål.

ET KIRKEMØTE

Det II. Vatikankonsil begynner å ta form. Pinesøndag markerte pave Johannes XXIII at første fase i forberedelsene er slutt, ved å offentliggjøre et såkalt *Motu proprio*, et dekret der en rekke bestemmelser om konsiliets arbeide er fastlagt. I en mottagelse for 31 kardinaler i sitt privatbibliotek før Pinse betonte Paven sterkt at neppe noe konsil i kirkehistorien var blitt forberedt så grundig som det kommende. I Vatikanet regner en med at de nå nedsatte kommisjoner vil være ferdige med sitt forarbeide til påske neste år, og at konsilet følgelig vil kunne åpnes allerede i 1962, mens en hittil hadde regnet med 1963, eller endog 1964. Det er tydelig at Paven påskynder arbeidet.

Paven opplyste også at 2 000 biskoper og 60 katolske universiteter og fakulteter har svart på innbydelsen til å uttale seg om kirkemøtets sakliste. Disse forslag blir så sortert og ordnet i «kapitler», og ut av dette materialet vil man så slutte seg til hva den katolske kristenhet anser for de mest brennende og aktuelle spørsmål.

Paven understreket videre at kommisjonene, som skal forberede forhandlingene, ville komme til å telle kardinaler, biskoper og andre fremstående teologer fra både sekular- og ordensgeistligheten, og fra de forskjellige nasjoner.

Hva skal kirkemøtet drøfte?

Det er for tidlig ennå å gi sikre opplysninger om saklisten — den avhenger jo blant annet av det oven-

samt et undervisningskontor for barna og konvertittene! Nå må dette foregå i sogneprestens bolig — det er ikke så lett. For det andre: Et sentralbord — med vakt. Folk må kunne være sikre på å nå oss dag og natt om noe skulle komme på i familien. Vi tre prestene her har to vakt dager hver, da vi mest mulig holder oss inne, og jeg tror ikke at man forgjeves har ringt etter prest her i Oslo, selv om fransiskanerne eller dominikanerne av og til må tre støttende til.

For det tredje: At foreldrene mer og mer blir seg ansvaret overfor barnas trosliv bevisst. Nå — jeg klager ikke: Vi som har religionsundervisningen i menigheten har jevnt over et oppløftende inntrykk av at hjemmene støtter opp om og fører videre det vi gir barna. La meg få understreke at katekisme er et vanskelig fag å undervise i — vi kan jo ikke ta sikte på å gjøre små teologer ut av barna. Jo mer erfaring en får i dette faget, desto mer innser en sin utilstrekkelighet.

— Hva kan foreldrene gjøre her da?

— De kan legge seg alvorlig på sinne at barnas religiøse fremtid for en stor del avgjøres av foreldrenes *holdning* — ikke av hva far og mor sier og fremforalt ikke hva de *maser*, men av hvordan de selv lever sin tro. Her i St. Olav ser vi ofte foreldrene gå til alters sammen med sine barn på dagen for deres første kommunion. Det betyr noe. Vi som har oversikten over så mange livsskjebner innenfor sognet, vi får mer og mer tro på at det er hjemmets kvalitet og foreldrenes trosholdning som hovedsaklig bestemmer barnas trosliv. Det er et ansvar som en ikke kan ta alvorlig nok. Og det er få ting som gleder meg mer enn å se at mange av våre katolikker tar dette alvorlig.

nevnte materiale fra biskopene, som først må ordnes og vurderes nærmere. Men i romerske kretser går en ut i fra at læren om *kirkens vesen* (eklesiologien) kommer til å få en vesentlig plass på «programmet». Det er sannsynlig, hevder det katolske nyhetsbyrået KNA, at konsiliet vil drøfte mulighetene for en «desentralisering» av Kirkens forvaltning, og en understrekning av de enkelte residerende biskopers uavhengighet, rettigheter og ansvar. I fjerne misjonsland og i ikke-latinske kulturer viser det seg tvingende nødvendig at Kirkens tilpasning skjer ut fra større handlefrihet og dristigere pastorale og liturgiske tiltak hos de lokale overhyrder enn det hittil har vært vanlig.

Under det samme kapitel om Kirkens vesen kommer også enhetens problem, og de dømte ikke-katolikkenes kristenstatus. I Pavens første kunngjøring om kirkemøtet ble det understreket at den katolske kirke «innbød» de øvrige kristne kirkesamfunn til enhet, men Rom har også klart tilkjennegitt at det ikke blir aktuelt å innby ikke-katolske kirkeledere til konsilet med mindre disse selv gir uttrykk for at de *ønsker* en slik innbydelse. På Vatikan-hold undervurderer en med andre ord slett ikke de store vanskeligheter som består, før virkelig offisielle drøftelser kan komme istand over konfesjonsgrensene.

Størst er mulighetene for positive forhandlinger og faktisk tilnærmelse i retning av enhet og sammenslutning på gresk-ortodokst hold. Patriarken av Konstantinopel, Athenagoras, synes meget positivt innstilt.

— Ønskemål i gudstjenestelivet?

— Først og fremst honnør til kirkekoret. Organist Rolf Østbye er en ildsjel som har prestert det helt gode den tid han har virket her. Men flere kunne spørre seg selv om ikke de kunne yte en innsats i menigheten ved å slutte seg til kirkekoret — der trenges jo ikke opera-stemmer for å komme i betraktning. Ellers så jeg gjerne at menigheten var mer aktivt med i messens gang — presten er for isolert når han må sette ørene på stilker for å høre menighetssvarene. Messesvarene sier jo «vi» — dette «vi» må alle bidra til så det kommer skikkelig til uttrykk. Jeg holdt en preken for en tid siden for å be dem synge ut, og det hjalp en stund. Men så dabbet det av igjen. Hvis kirkefolket visste hvor oppmuntrende det er for presten å høre at menigheten slutter opp om gudstjenesten av fullt hjerte!

Men jeg beklager meg ikke over mine sognebarn. De snart tretten årene jeg har virket i St. Olav har jeg møtt så megen velvilje og forståelse og anerkjennelse at jeg synes jeg har meget å takke for.

— Og nå, pastor Fishedick: Etter et strevsomt arbeidsår: Får De noen skikkelig ferie da?

Sognepresten lyser opp og blunker polisk med det ene øyet: — Jeg skal til München, mann! Den eukaristiske verdenskongress!

— Og det kaller De ferie? Der kommer jo over en million!

— Nå — siden blir det kanskje råd med åtte dager i Telemark!

Og for en trett sogneprest lyder det unektelig bedre.

BLIR TIL

En pan-ortodoks kirkekonferanse på Rhodos denne sommer vil muligens gi et inntrykk av hvorvidt patriarkens innstilling får stor tilslutning blant de øvrige ortodokse biskoper og blant presteskapet, som også har sitt ord å si om en eventuell gjenforening med Rom. At der ennå er betydelig motstand mot en slik utvikling i den gresk-ortodokse kirke er Johannes XXIII og hans omgivelser selvfølgelig fullt oppmerksomme på. Men de håper at enhetens og godviljens krefter litt etter litt vil seire, og søker også selv å strekke seg lengre enn langt for å møte enhetsteologene med forståelse og hensynsfullhet.

I Vatikanet regner en også med at blant annet *pres-tenes livsform* og *breviarbønnen* vil bli tatt opp til drøftelse og reform på kirkemøtet. Begge problemer ligger den nåværende pave på hjertet, og har ikke vært behandlet grundig av noe kirkemøte siden Trento-konsilet i det 16. årh.

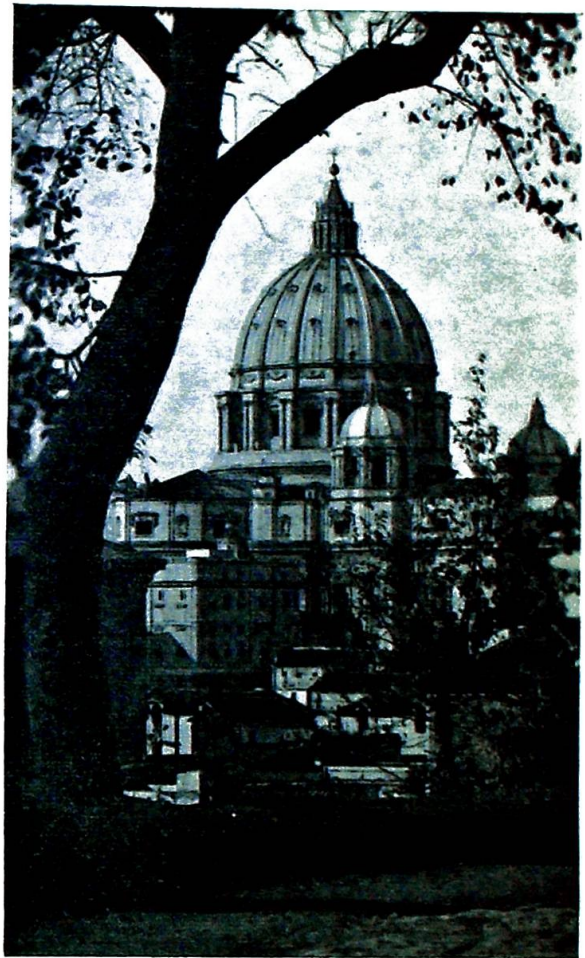
Kommisjonene

I Pinsen oppnevnte pave Johannes ti kommisjoner til konsilets umiddelbare forberedelse. Bortsett fra kommisjonen for misjonene, som ledes av den armenske kardinal *Agagianian*, er kommisjonene alle stillet under ledelse av en italiensk kardinal. Den tyske kardinal *Bea* er betrodd det sekretariatet som — sier teksten — «skal gjøre det mulig for ikke-katolske kristne å følge kirkemøtets arbeide og lette deres adgang til enheten gjennom Jesus Kristus».

Det ser ut til at konsilet blir åpnet tidlig i 1962. Opprinnelig skulle Paven ha festet seg ved datoen 8. desember 1961, (festen for Marias Uplettede Unnfangelse), men ut fra ønsket om ikke å støte eller forarge ikke-katolske kristne har han festet seg ved en annen — ennå ukjent — dato.

De ti kommisjoner, hvis medlemmer er utpekt av Pavestolen er:

1. *Den teologiske kommisjon*, som vil ta seg av alle spørsmål i tilknytning til Den Hellige Skrift, tradisjonen, troen og moralen. Den blir ledet av kardinal *Ottaviani*.
2. *Kommisjonen for biskopene og bispedømmenes forvaltning*. Denne kommisjon ledes av kardinal *Mimmi*.
3. *Kommisjonen for presteskapets og legfolkets liv*. Den blir ledet av kardinal *Ciriaci*.
4. *Kommisjonen for ordenssamfunnene*. Den blir ledet av kardinal *Valeri*.
5. *Kommisjonen for det sakramentale liv i Kirken*. Den blir ledet av kardinal *Masella*.
6. *Kommisjonen for liturgien*. Den blir ledet av kardinal *Cicognani*.
7. *Kommisjonen for studier og presteseminarer*. Den blir ledet av kardinal *Pizzardo*.
8. *Kommisjonen for Øst-kirken*. Kardinal *Amleto Cicognani*, en bror av den førstnevnte, leder denne kommisjon.
9. *Kommisjonen for misjonene*. Som før nevnt blir den ledet av Propagandakongregasjonens prefekt, kardinal *Agagianian*.

Vatikanet, der det II. Vatikankonsil forberedes.

10. *Kommisjonen for legmannsapostolatet og Kirkens aksjon utad*. Ledelsen er her betrodd kardinal *Cento*.

Foruten sekretariatet for ikke-katolikkens delta-gelse, er der opprettet et sekretariat for presse, radio og film. Videre vil Paven senere utnevne en *overkom-misjon*, som skal lede konsilets gang, og som foruten lederne for de ti kommisjoner, vil telle fremstående representanter for verdenskirken.

Med andre ord: Det *forberedende* arbeide foregår stort sett under det innarbeidede vatikanske byråkratis ledelse, mens selve konsilets *forhandlinger* vil bli underlagt Pavens egne, og hans *internasjonale* rådgiveres bestemmelser. Og i sin pinsetale understreket Paven ikke minst denne side ved kirkemøtet: At det for verden skulle vise den katolske enhet midt i mangfoldet, «forat Kirkens katolisitet dermed må bli åpenbar».

Observator.

BISKOP THEODOR SUHR MEDLEM AV OVERKOMMISJONEN

Efter hva det danske «Katolsk Ugeblad» kan opplyse, har paven nylig utnevnt 35 kardinaler, 4 patriarker fra Østkirken, 25 erkebiskoper, 7 biskoper samt overhodene for jesuittordenen, fransiskanerordenen og benediktinerordenen til den bebudede overkommisjon (sentral-kommisjon) for konsilet. De nordiske katolske kirker vil her bli representert, idet den katolske biskop av København, Mgr. *Theodor Suhr*, er blant de utnevnte.

Saken er menneskelig og psykologisk så viktig for barna, og svikten hos foreldrene er så påfallende at en vegrer seg for å tro at dette bare har sin grunn i manglende ansvarsfølelse eller i uovervinnelig skyhet. Her må ligge noe annet under — noe som har med den ubønnhørlige *virkelighet* å gjøre. For når kart og terreng ikke stemmer overens, så er feilen på *kartets* — ikke på terrengets side.

Her burde der demre noe av en sannhet for katolske Hristne. La oss se litt nærmere på vår egen holdning — eventuelt mangel på holdning — i denne saken.

I sin morallære og i sin pedagogikk delte katolikkene i forrige århundre i vid utstrekning tidens alminnelige «seksualskrekk» — det som *Sigrid Undset* etsteds trefende kaller «Lat-som-du-ikke-vet-moralen». Riktignok var vi vel mindre ille ute enn religiøse samfunn der disse ytterst viktige sidene ved menneskelivet simpelthen var «unevnelige». Katolsk sjelesorg og skriftemålspraksis gjorde det selv i de mest blygsomme tider nødvendig å kalle tingene ved deres rette navn, og forhindret nok i vesentlig grad dette dypt ukatolske: Å flykte fra virkeligheten. Men ennå henger der i mangt et katolsk oppdragermiljø igjen en innstilling som på dette viktige punkt snarere er victoriansk en kristen. Det er dét pastor *Hubert Messerschmidt* — og mange har gjort det med ham — påviser i en tekst som De vil finne gjengitt annetsteds i dette nummeret av «St. Olav».

Idag vet vi jo nemlig like godt som alle andre hvor riktig og nødvendig seksualundervisningen av barna er, om de skal kunne vokse opp som virkelighetsnære og mest mulig harmoniske mennesker. Kirken har gang på gang — også fra høyeste lærehold — slått dette fast, og har understreket at det naturlig er foreldrene som bør ta seg av dette. Bare når foreldrene svikter her, må en satse på at skolen gjør det.

Altså står vi katolikker stort sett på linje med alle andre i dette spørsmålet? På ingen måte! Og her er da vårt særstandpunkt, ut fra den tro og det menneskesyn vi har:

Vi stiller oss bevisst utenfor den vettløse *over-dimensjonering* av seksuallivet som preger den moderne sivilisasjon, og som tillater at denne viktige — men ikke vesentligste! —siden ved tilværelsen unndrar seg vår bestemmelse innenfor Guds vilje og frelserplan.

Vi mener at de fysiske krefter i mennesket som er uløselig bundet til selve livs- og skapermysteriet aldri kan bli helt og holdent «naturlige», og at det både menneskelig og pedagogisk er uhyre naivt å tro at barn kan og bør oppdras til en slik oppfatning av dem. En slik oppfatning er virkelighetsfjern — mennesker har alltid hatt et instinkt for at disse krefter *var* mysteriøse, og i en eller annen forstand peker inn mot Skaperviljen og må forstås ut fra den. Vi tror gjerne at det rent pedagogisk er gunstig og nærliggende å forklare menneskets kjønsliv ut fra paralleller i naturen og dyreriket, slik som våre skolars lærebøker i faget oftest gjør det. Men vi stiller oss mer enn skeptiske til en seksualundervisning som nøyer seg med å vise til det — i beste forstand — rent *animalske* i mennesket. Løsrevet fra sjelelivet, og løsrevet fra menneskets bestemmelse som Guds skapning og Guds barn, må dette livsområdet fortone seg som fylt av uløselige motsetninger og i siste instans bli uforklarlig og tragisk.

Så stor er forskjellen.

HRM.

HVA ER EN APOS

Erkebiskop Martin Lucas' utnevnelse tidligere år til apostolisk delegat for de nordiske land innebærer en ny etappe i de nordiske katolikkers forhold til Vatikanet. Det gjør det naturlig å se litt nærmere på hva dette særlige embete står for i Kirkens administrasjon.

Det pavelige «diplomati» — altså den offisielle representasjon som vår kirkes sentralledelse i Rom opprettholder med en rekke regjeringer og kirkeavdelinger — er en nødvendighet som springer umiddelbart frem av det faktum at kirken er et synlig, organisert samfunn og — internasjonal. Siden 1914 har tallet på de ambassadører og ministre som fremmede regjeringer sender til Vatikanet stadig steget — et tegn på den moralske prestisje og innflytelse som tillegges Pavestolen i verden. Vanligvis svarer Vatikanet med å sende en nuntius eller en internuntius som pavelig sendemann til vedkommende regjering. Idag har 36 stater diplomatisk forbindelse med Vatikanet — mange av dem, som Japan og Tyrkia, er offisielt ikke-kristne, — andre er ikke-katolske, som Finnland. Vatikanet er selv villig til å tre i forbindelse med alle regjeringer som ønsker en slik gjensidig utveksling. Prinsipielt kan der altså også tenkes en diplomatisk forbindelse mellom Kreml og Vatikanet, idet Kirkens diplomati alltid og overalt tar sikte på å oppnå de best mulige kår for de katolske undersåtter, hvilket regime og hvilket politisk eller

PASTOR HUBERT MESSERSCHMIDT:

Om oppdragelse til renhet

OM RENHET

Schopenhauer kom engang med den hånlige bemerkning at renhet ikke er annet enn ned-dysset livsenergi. Jeg tror at alle såkalte moderne mennesker er hjertens enige med ham i det. Derfor har de bare et blasert smil og et overbærende skuldertrekk til overs for kravet om renhet. Efter deres mening er det like urimelig å stille et slikt krav som det er umulig å svare til det.

Kristne foreldre ser selvfølgelig anderledes på kravet om renhet. De vet at urenhet i tanker, ord og gjerninger er synd. Men går en dem på klingene, viser det seg som oftest at det som de forstår ved «renhet» nettopp er hva Schopenhauer kalte «ned-dysset livsenergi». I deres øyne er et barn uskyldig så lenge det ikke kjenner til seksuell drift, og det har bevart sin renhet så lenge det makter å kue denne drift.

Denne oppfatning er et produkt av det 19. århundres forløyede borgerlige moral, og er like så uforenlig med sunn menneskelighet som med sann kristendom. Den

TOLISK DELEGAT?

religiøst system de så lever under. Det er karakteristisk at pavens sendemenn aldri tar initiativet til å bryte diplomatiske forbindelser: I Vatikanets diplomati er det tradisjon å ha tillit til nytten ved menneskelig kontakt og utveksling og strekke godviljen til det ytterste. Og helst ser Vatikanet forholdet mellom kirke og stat fastlagt ifølge klare paragrafer — et såkalt konkordat — der begge parter søker å enes om hva som er Guds og hva som er Cæsars, forat stridigheter mest mulig kan unngås.

Vatikanet er idag selv representert i mer enn 60 nasjoner verden over, gjennom nuntier, internuntier og apostoliske delegater. Det er viktig i denne sammenheng å skille skarpt mellom disse forskjellige slags sendemenn. De to førstnevnte er utsendinger til et bestemt lands *regjering*, inngår i dette lands *corps diplomatique* og har diplomatisk rang på linje med henholdsvis ambassadører og sendemenn. En apostolisk delegat er derimot pavens representant overfor *den katolske geistlighet* og, i videre forstand, overfor en nasjon eller en gruppe nasjoner, men *ikke* overfor disse folks regjeringer.

Eller for å anvende denne definisjon på våre egne forhold: Den nyutnevnte apostoliske delegat er ganske visst Pavens sendemann til de nordiske land, men er *ikke* akkreditert de nordiske lands regjeringer og har ikke noen status i disse lands diplomati. Han er titulær-erkebiskop, men har *ikke* en residerende erke-

biskops eller biskops myndighet over noe nordisk bispedømme, og heller ikke noen av de direkte administrative oppgaver som følger med bispe-embetet.

Hva den apostoliske delegat har å gjøre fremgår klart av hva en romersk spesialist, Mgr. Dino Staffa skriver om emnet i sin bok «The Apostolic Delegations»:

«Den apostoliske delegasjon er en permanent representasjon for den hellige Far og opprettet av ham innenfor Kirkens hierarki for et bestemt område eller en bestemt nasjon. (Den apostoliske delegat plikter) å beskytte Kirkens stilling og overvåke at Den Hellige Stols lover, dekretter og instruksjoner, hvis stadige og pålitelige fortolker han må være, blir bragt til utførelse. Han skal dessuten utøve en uoffisiell innflytelse gjennom råd og forslag, rydde uoverensstemmelser av veien og fremme katolske troendes vel. Han er videre den offisielle mellommann for forbindelser med Den Hellige Stol, og gjennom hvilken Den Hellige Stol formidler sine instruksjoner og ønsker og mottar sine informasjoner.»

Som det fremgår av dette har det vært Vatikanets ønske å lette og normalisere utvekslingen mellom de nordiske katolske bispedømmer og deres geistlighet og øvrige troende på den ene side, og Kirkens romerske sentralledelse på den annen. De nordiske katolske kirker utgjør tallmessig en meget liten avdeling av den katolske verdenskirke, men er ikke desto mindre en kirkeavdeling som av kulturelle, historiske og konfesjonelle årsaker befinner seg i en helt særegen situasjon. Den apostoliske delegasjon til Norden innebærer at Vatikanet søker grundige informasjoner om denne situasjon og følger den med voksende interesse.

gjør renheten til en livsfiendtlig sterilitet, og renhetens dyd til et privilegium for de ugifte. Derfor er det en meget påtrengende oppgave for katolske oppdragere å skape klarhet på dette punkt.

Vår katolske tro lærer oss at renhet er noe i høyeste grad positivt, en *virtus*, dvs. en kraft. Og eftersom denne kraft, likesom kristenmenneskets moral overhodet, har sin rot og sitt utspring i den overnaturlige kjærlighet til Gud og mennesker, som ved Helligånden er utgydt i våre hjerter, er renheten *en overnaturlig kraft*.

OM KJÆRLIGHETENS VESEN

Blant moderne mennesker er det nesten blitt et dogme at i kjærlighetslivet er det driftene som råder. Det stemmer ikke. Kjærligheten mellom mann og kvinne er ikke en drift som andre drifter. Den er ganske visst *også* en drift, men den er dessuten noe annet og mer, forsåvidt som den fremfor alt er en *åndelig* akt. Dersom en ikke hengir seg til den annen med hele sin person og vilje, så er det ikke tale om kjærlighet, men bare om erotikk. Det må være mennesket *som menneske* som hengir seg.

Derfor er kjærligheten mellom mann og kvinne også alltid en kjærlighet til *mennesket* i den annen. Også det må frem i denne sammenheng. En mann elsker ikke sin hustru dersom det ikke er mennesket i henne han holder av og hengir seg til. Og det er ikke kjærlighet som får en kvinne til å hengi seg til sin mann, dersom det ikke er mennesket i ham hun gir seg til. På den uforglemmelige morgen, da den nyskapede Eva fin

og hvit og yppig sto for den ensomme Adam, utbrøt han beruset av hennes nakne deilighet: Hun er ben av mine ben og kjød av mitt kjød! Midt mellom alle havens dyr hadde han følt sin høye verdighet som menneske, og derfor så han straks mennesket i henne. Mennesket i dets høyhet og adel, skapt som det er i Guds lignelse og bilde.

Og slik er det alltid når to virkelig elsker hverandre: Det er mennesket i den annen som kaller på deres kjærlighet. Selv en tøytes kjærlighet til den ene hun virkelig holder av, vitner om dette. Hun klamrer seg til ham som en druknende klamrer seg til redningsplanken, fordi hun i ham har funnet et medmenneske, — en som trass i hennes dype fornedrelse ser mennesket i henne, et menneske hvis kjærlighet betyr noe for ham.

Sann kjærlighet er derfor alltid, ifølge sitt vesen, fra først til sist en åndelig forening. Dette synes man helt å la ute av betraktning i diskusjonen om et sunt seksualliv. En går så godt som alltid ut i fra vår legemlig-sjelelige konstitusjon og den legemlig-sjelelige forskjell på kjønnene, som om en ut fra dette kunne slutte seg til en eller annen kjønnsdynamikk. Men det er jo helt galt. Den legemlig-sjelelige side av vårt vesen har *i og for seg* overhodet intet som helst å gjøre med moral. Det er noe som er moralen likeså uvedkommende som fordøyelsen. Isolert betraktet er den legemlig-sjelelige forskjell etisk sett uten mening. For etisk sett er denne forskjell, i seg selv betraktet, *formålsløs*. Forskjellen mellom kjønnene får først en mening når den ses i sammenheng med den åndelige forening som er

BØNN

når en ikke kan delta i messen

Allmektige, evige Gud, du har villet herliggjøre ditt navn blant folkene ved overalt til tidenes ende å gjøre din Sønn, Jesu Kristi korsoffer nærværende i den hellige messe. Inderlig ønsker jeg ofte å forene meg med den nye pakts offer.

Fordi jeg idag ikke kan overvære det hellige messeoffer, forener jeg meg i mine tanker med den hellige messe som frembæres i min sognekirke. Jeg vil tilbe deg, takke deg, yte deg soning og herliggjøre ditt navn. Derfor forener jeg meg med din Sønn, vår Frelser, bitre lidelse og død, med Hans fullkomne hengivelse i din hellige vilje, Hans inderlige kjærlighet til deg. Og jeg ber: Ta imot meg i Ham, og gi meg og alle mine kjære, mine venner og velgjørere, din hellige kirke og alle mennesker rikelig del i korsofferets velde av liv og nåde.

Jesus, min Frelser, på korset ble dine armer strakt ut, ditt hjerte åpnet for oss. Favn oss alle i din kjærlighet og gi oss fred i ditt hjerte.

Maria, smertenens mor, og du hellige apostel Johannes som trofast stod ved Frelserens kors på Golgata, gi oss del i deres kjærlighet til Jesus Kristus, og gi oss deres fullkomne forening med Hans offer. AMEN.

all kjærlighets innerste vesen. Sett i denne sammenheng blir det helt innlysende at kjønnsforskjellen på mann og kvinne helt og holdent er *formålsbestemt*, idet denne forskjellen tjener til å vekke, nære og styrke kjærligheten hos to mennesker, slik at de vil binde seg til hverandre for livet.

OM OPPDRAGELSE TIL RENHET

A oppdra til renhet er derfor ganske simpelthen dette: I ord som i gjerning å dra omsorg for at intet i barnets legemlig-sjelelig natur forkludres for nådens verk.

Om Gud heter det: Han skapte mennesket i sitt bilde og i sin lignelse. Det samme gjør mennesket. Også vi gjør våre barn til det vi selv er. Er vi i tanke, ord og gjerning som Guds barn skal være, da vil våre barn komme til å elske det i oss som gjør oss til Guds barn, og ved å elske det, blir de selv til det som de elsker.

Bare den kjærlighet som springer ut av troen på menneskets verdighet som Guds barn, kan oppdra til renhet. For bare troen fatter at et menneskes kjærlighet kan være noe så stort og hellig at alt skal settes over styr for ikke å skade den. Det jordiske menneske kan ikke forstå dette. Men troens menneske vet at Gud gjorde seg selv til dåre og satte livet til for å bli elsket av oss med den samme kjærlighet som han selv først elsket oss med. Troens menneske er derfor også innforstått med at også han må vite å sette livet inn for ikke å komme til å skade sin nestes sjel og kjærlighetsevne.

(Disse tanker er hentet fra «Oppdragelse til Renhed» — Pauluskredsen, København 1946.)

KATOLSK KRISTEN

Mange norske katolikker er nødt til å feriere under forhold hvor det er ugjærlig — selv med den beste vilje — å komme til messe søndag. Etter et dansk forbilde (prestebladet «Inter Nos», København) gjengir vi her, tilpasset for norsk uttrykksmåte, et opplegg til søndagsandakt for katolikker — familier eller venner — som i fellesskap er borte fra søndagsmessen. Søndagen er jo helliget for oss, hvor vi så befinner oss, og om det nok kan tenkes situasjoner da fravær fra menighetens felles gudstjeneste er uunngåelig, finnes der knapt grunner for å glemme den personlige andakt på Herrens dag.

Også på en hytte eller i friluft kan andakten gis en verdig og høytidelig form. Et kors og en enkel blomsterutsmykning kan være midtpunktet. Andakten bør forberedes og ledes av en *forleser* (i teksten: **F**), for eksempel slik:

(Som innledning synges en salme som passer for kirkeåret.)

Foreleseren:

I Faderens og Sønnens og den Hellige Ånds navn. Amen.
Herre Jesus Kristus, du har sagt: «Frykt ikke, du vesle flokk! For det har behaget deres Fader å gi dere riket.» Derfor klager heller ikke vi over at vi er fåtallige og ensomme, men gleder oss over din store nåde som har kalt oss til Guds Rike. Takknemmelige vil vi på denne søndag (festdag) forkynne din lov, og ved din hånd gå veien til den himmelske Fader.

Himmelske Fader, du har gjort oss til dine barn. Men vi er fart vill i synd og ufullkommenhet. Hellige Fader, alt hva du tar avstand fra og fordømmer i våre liv, det vil også vi ta avstand fra og fordømme. Vi ber deg om din forløsende nåde.

Alle:

Jeg bekjenner for Gud den Allmektige osv. (*Messens Confiteor.*)

F: Den Allmektige Gud miskunne seg over oss, tilgi oss våre synder og føre oss til det evige liv.

A: Amen.

F: Den allmektige og barmhjertige Herre skjenke oss sin miskunn, og forlatelse og tilgivelse for våre synder.

A: Amen.

(Kyrie eleison.)

F: Herre Jesus Kristus, du har sagt: «Hvor to eller tre er samlet i mitt navn, der er jeg midt iblant dem.» Herre, du er også i vår midte. Du kjenner våre bekymringer, du vet om våre vanskeligheter, selvom vi ikke kan uttrykke dem alle sammen med våre ord.

(Et øyeblikks stille eftertanke, hver for seg og sitt.)

F: Herre miskunn deg over oss.

A: Herre miskunn deg over oss.

F: Herre hør min bønn.

A: Og la mitt rop komme til deg.

F: (*sammenfatter alles bønn i dagens kirkebønn*) La oss be.

(Bønn etter messeboken.)

A: Amen.

(Her leses Gloria som følger:)

F: La oss prise Faderen og Sønnen og Helligånden.

A: La oss prise Ham i evighet.

F: Ære være Gud i det høye.

A: Og fred på jorden for mennesker osv.

(Epistelen innledes slik:)

F: Ofte og på mangfoldige måter har du, Gud, talt til oss mennesker, først ved profetene og til sist ved din

- OGSÅ I FERIEEN!

Religiøs sang

enbårne Sønn. Vi ber deg, la oss med åpent sinn lytte til ditt hellige budskap og rette oss etter det med glede.

(Her følger dagens epistel.)

F: La oss stå opp og tegne oss med korsets hellige tegn og høre dagens hellige evangelium, som står skrevet hos evangelisten . . .

(Her følger dagens evangelium, etterfulgt av en salme. Om ønskelig, kan det her leses opp en forklaring til evangeliet, eller en annen åndelig lesning.)

F: *(begynner Credo)* Belært av ditt ord, Gud, bekjenner vi oss til sannheten i vår tro.

A: Jeg tror på Gud Fader osv.

(Her minnes den hellige messe, idet en forener seg i tankene med dem som feirer den.)

F: I vår sognekirke og i de mange katolske kirker verden over er menigheten idag forsamlet om ditt alter, Herre, for å hellige denne dag gjennom det hellige messeoffer, og for i dette altermåltid å bli ett med Kristus — Han som fører oss til det evige liv. Forhindret fra å være tilstede, forener vi oss i våre tanker og i vår bønn med dette offer og dette måltid, og lengter etter den dag da vi igjen kan være med og feire den hellige messe.

Du, Herre Kristus, er ypperstepresten i denne gudstjeneste. Du gjør forløsningsofret nærværende i vår egen tid, med ditt hellige legeme og blod, under brødets og vinens skikkelser. Derved yder du den himmelske Fader all ære og lovprisning, og oss mennesker skjenker du din nåde og din frelse. Og deg er det, som bærer våre bønner frem for Gud.

Allmegetige, evige Gud, Herre, himmelske Fader. For din evige trone lovsynger englenes kor og dine helliges skare din velde og makt, din godhet og din kjærlighet, din skjønnhet og din hellighet. La også oss få istemme denne lovprisning, idet vi sier:

A: Hellig, hellig, hellig . . . *(Messens Sanctus.)*

(Her synges en salme.)

F: Himmelske Fader, hellige Herre, evige Gud. Vi lover og priser deg, fordi du ved din allmakt har kalt hele skapningen til livet.

Vi lover og priser deg, fordi du i din Sønn skjenker oss Forløseren — Han som lærer oss sannheten, våre sjelers gode hyrde.

Vi lover og priser deg, fordi du ved Helligåndens gave har gjort oss til dine barn.

Vi bøyer oss ned for deg og tilber deg, idet vi sier med ærefrykt:

A: Fader vår . . .

F: Herre, vi ber deg: Fri oss fra alt ondt, enten det er i nutiden, i fremtiden eller en følge av det som engang var. Gi oss på alle dine helliges forbønn nådig fred i alle våre dager, slik at vi ved din milde miskunn må bli befridd for enhver synd og bevart for ethvert svik. Ved Kristus vår Herre.

A: Amen.

F: *(slutningsbønn)* Ydmykt bøyer vi våre hoder for deg, Gud, og ber om din velsignelse.

Allmegetige evige Gud. La vår bønn nå frem til deg, for du har gitt oss lov til å håpe på din godhet. Vi ber deg: Velsign oss med din miskunn, velsign oss med din nåde, ved Kristus vår Herre.

A: Amen.

F: Måtte den allmegetige Gud, Faderen, Sønnen og Helligånden velsigne oss.

A: Amen.

(Salme.)

PRO MUNDI VITA

I vår tids liturgiske bevegelse og i de siste Pavers instruksjoner inntar fellessangen en viktig plass som ett av de viktigste midler til deltagelse i messen. Dette gjelder først og fremst høymessen i de lokale menigheter, men også den Eukaristiske feiringen som er det sentrale punkt på store kongresser og sammenkomster. Uansett deltagerens antall er det alltid i messen, rundt Herrens bord, at vi føler oss ett og blir gjort til ett legeme. — Som hjelpemiddel ved forberedelsen av fellessangen på årets Eukaristiske Verdenskongress i München er der utkommet en liten 45'-grammofonplate med titelen «Pro Mundi Vita» — For verdens liv. Det sier seg selv at man for fellessangen av såpass store masser som det vil være til stede i München i sommer har tatt sikte på enkle melodier. På denne platen er det samlet noen av de letteste gregorianske melodier (Kyrie, osv.) sunget på en fremragende måte av Benediktinerne i Beuron. Nettopp fordi de synger slike lettfattelige melodier som er å finne i alle vanlige sangbøker, kan denne platen være mer enn en musikalsk nytelse. Den kan også være et utmerket hjelpemiddel til å lære selv små menigheter gregoriansk fellessang.

Den etterfølgende Sakramentshymne «Lætamini unanymi» (mel.: salmeboken nr. 60), kan dessuten inspirere oss til en friskere fremføring av våre ofte altfor langtrukne salmer i andakten.

MAGDALITH

Dette er en 45'-plate helt utenom det vanlige. Magdalith er en israelsk sangerinne som har vakt berettiget oppsikt med sin fremføring (på hebraisk) av en rekke bibelske sanger. Maken til stemme skal man da også lete lenge etter. Den avviker sterkt fra det en ville kalle en dannet opera-stemme. Klangene er av en helt egen, vill skjønnhet, men likevel utrolig disiplinert og alltid føyelig eftersom teksten tilsier det. Smerte og befrielse, sorg og høystemt jubel, meditasjon og religiøs ekstase kommer oss i møte, like mangfoldig og variert som i Bibelens egen fromhet.

Melodiene er delvis eldgamle, slik de har overlevd århundrene i ghettoene, særlig i det isolerte Jemen, delvis er de av nyere dato, men inspirert av den gamle tradisjonen.

Magdalith akkompagnerer seg selv på tamburin og river seg selv og oss med i en absolutt treffsikker rytmefølelse. Tamburinslagene blir ikke bare bakgrunn, men er et ledd i hele fremføringen av disse utdrag fra Davids salmer: Deborah's, Anna's og Moses' lovsang. Der de uteblir ville de ha forstyrret, nemlig i den gripende salme: «Eli, Eli, lamma azavtani» — Min Gud, min Gud, hvorfor har Du forlatt Meg?.

Den som liker religiøs sang i sin mest umiddelbare og oppriktigste form, og som vil overraske sine venner med noe «uhørt» bør skaffe seg denne platen.

A. Haeck.

KATEKETSTEVNE I KJØBENHAVN

Mellem 16. og 19. oktober i år arrangeres der på St. Josephs skole i København et stevne for katolske kateketer. Programmet vil senere bli offentliggjort i detalj. Pater J. Wolfisberg S.J. gir på arrangørens vegne uttrykk for at en håper å se deltagelse av prester, søstre og legfolk også fra de øvrige nordiske land.

BLIKK på TIDEN

FORHASTET DOM

■ Det hender at «Dagbladet» går løs på vindmøller. Men ikke sjelden er det da en virkelig drage lansetøtet rammer. Som i en veltruffen leder (18. juni), der redaktøren kommenterer en drapssak hvor de psykiatriske sakkyndige nærmest — i sine betenknninger — formulerte en domfellelse før saken var blitt dømt.

Vi tror der er en voksende mistenksomhet overfor rettspsykiatrien her i landet — ikke uten grunn. Det vil ikke tjene rettssikkerheten eller psykiaterne selv, dersom den næres av forhastede betenknninger. Hva skal man si om en erklæring om at der er «fare for gjentagelse av den straffbare handling» før det overhodet er bevist at mistenkte faktisk har begått den? Ganske særlig når mistenkte — som i Stavanger — blir frikjent! «Dagbladet» har, såvidt vi kan se, innlysende rett i å henge bjellen på katten:

«Med full grunn kan vi spørre hvilken rett de sakkyndige leger i denne som i andre saker, har til å felle en forhåndsdom. De uttrykk som går igjen i de fleste slike sakkyndige konklusjoner, indikerer at mannen er skyldig, før dommen er falt.

Han var ikke sinnssyk i «gjerningsøyeblikket», heter det ofte. Altså forutsetter legene at det har vært et gjerningsøyeblikk som har strafferettslig interesse. Han har varig svekkede sjelsevner, heter det videre, og det er fare for «gjentakelse» av den straffbare handling. Også uttrykket «gjentakelse» sier indirekte at den mistenkte ikke bare har gjort det han beskyldes for, men tillike at han er brutal nok til å kunne gjøre det om igjen når som helst.

En tiltalt er å betrakte som uskyldig inntil dommen er falt. Det er prinsippet i vårt rettssamfunn. Men dette prinsippet blir her satt til side. De psykiatriske sakkyndige, med hele sin tyngde, uttaler seg på forhånd om skyldsspørsmålet. De blir et bevismiddel for aktor, og det har aldri vært forutsetningen. Det skal sterkt gjøres når lagretten, som består av lekfolk, slik som i Stavanger, å sette hele den sakkyndige erklæring ut av betraktning — slik som det skjedde denne gang.

Men til dette kommer at den sakkyndige erklæringen for evig og alltid vil være en sjelelig belastning for den mann som nå skulle være frikjent. Med skråsikkerhet har legene avgitt: en uttalelse som i siste instans ikke betyr annet enn at selv om tiltalte tilfeldigvis ble frikjent akkurat denne gang, så er han så avstumpet at han godt kan komme til å drepe noen i neste omgang.»

PEDAGOGISK QUICK-STEP

■ Den nye skoleplanen gaper over utrolig mye. Optimistene gleder seg over dens brede humanisme. Pessimistene trekker på skuldrene av dens overmot: Makter vi det, økonomisk og pedagogisk?

Et problem av en annen orden er også kommet inn, i og med at pictistene nå har reist en storm mot undervisningen i allminnelig selskapsdans. Nå var jo det å forutse, og en kan spørre seg selv hvor planleggerne har hatt tankene sine: Her måtte det jo bli reaksjon.

Vi har personlig svært liten sympati for den nærsynte livsangst som dikterer svært meget av den puritanske hurlumhei overfor de nå til overmål utskrekne *adialora*. En kristendom som ikke tiltroer seg nok indre kraft til å bygge opp måteholdskarakterer forekommer oss farlig fryktso. Den megen klage over «nød» (som det heter) hos overbeviste kristne når det gjelder disse ting, vitner ikke nettopp om livsoverskudd.

Men når dette er sagt, bør det vel også fastslås at statskolene har ingen ting med å tvinge «fag» inn på barna som strider med foreldrenes livssyn, selvom det skjer med demo-

kratisk flertall. Så håpløse som kårene i dag er for minoriteter som vil opprettholde sine egne livssynskoler, blir det nærmest jevngodt med et overgrep.

En leder i «Tønsbergs blad» (16. juni) setter ellers her en nødvendig prikk over i'en:

«Vi har ingenting imot dans og heller ikke mot de spesielle skoler som underviser i det. Men skole er skole, danseskole er danseskole, og hver ting til sin tid. Det er ingen folkeskoleoppgave å undervise barna i selskapsdans. Hvis det virkelig er så at skolen har undervisningstid til overs — vi trodde ellers at problemet var en på forhånd overbelastet undervisningsplan — så er det mange ting elevene virkelig burde lære, f. eks. sprog, både sitt eget og andre lands. Det er en så opplagt sak at man nesten må tro at tanken på å innføre selskapsdans som obligatorisk fag har oppstått fordi det formodentlig er betydelig lettere å skaffe barna lærere i engelsk vals enn i engelsk sprog.»

SPENNENDE POLITIKK

■ Under titelen «Helgen?» («Dagbladet» 18. juni), skriver dr. Nic. Stang — en førsterangs Italia-kjenner — en klok og forståelsesfull kronikk om Giorgio La Pira, som han har kjent personlig. Han spør seg selv om der nå vil skje en kursendring i italiensk politikk, der bare den sterke katolske disiplin kan holde samlet de tildels uforenlige politiske interesser som dekkes av partinavnet *Democrazia Cristiana*. Og fordi han kjenner italienerne, undervurderer han ikke betydningen av den mennesketype som de — med eller uten kirkelig godkjennelse! — spontant kaller *Il Santo* — «Helgenen», den profetiske, religiøse og revolusjonære fornyer:

«Det er mange tegn på at den katolske kirke under Johannes XXIII, som ikke synes å høre til de politiserende paver i samme grad som sin forgjenger, vil gi større spillerom for de sosiale reformister enn de tidligere har hatt. Da vil det vise seg at den gjerning bl. a. La Pira og de andre sosialt radikale «professorini» (småprofessorer) har gjort, har beredt grunnen for det kommende og hindret kirken i å bli altfor sterkt kompromittert i de bredere lag. Framtida har i den katolske kirkes liv alltid tilhørt helgenen. Det er han som har forberedt det nye og gjort kursendringene mulig.»

I et land der en uforfalsket «evangelisme» gang på gang har slått ned i samfunnslivet og endevendt politiske og økonomiske vaner — fra Frans av Assisi og Savonarola til Giorgio La Pira og Danilo Dolci — stilles der problemer og oppleves der motsetninger som er vår avkristnede skandinaviske sivilisasjon fremmed. Nic. Stang har en skarp sans for dette, og det synes å interessere ham:

«Det er ikke lett å gjennomføre sine kristne sosiale ideer i et samfunn som vel ikke er fremmed for de sosiale målsetninger i kristendommen, men mangler viljen til å prøve å gjennomføre dem. Det religiøse temperament er i og for seg ikke konservativt. Snarere tvert i mot. Det viser ikke minst helgenenes — og kjetternes — historie. Det er på denne fløy etikeren og sosialreformatoren La Pira hører hjemme, og jeg kan forstå den italiener som her i Oslo uttrykte sin aller dypeste forbauselse over at et konservativt Studentersamfund-styre kunne finne på å innby ham. Det er sprengstoff i de enkle og troende sinn, et sprengstoff som kan true det bestående.

Nic. Stang — et godt øye til helgener.

La Pira har to budskap, som til sjuende og sist er ett og det samme. Det sosiale budskapet som har sin rot i det kristne syn at vi alle er likeverdige og brødre — som utvides til å omfatte samlivet mellom alle mennesker, uansett tro, rase og politisk system. De årlige fredskongressene, som foregikk i ren kristen regi, vendte seg til alle, også forfatteren av denne kronikk.»

■ Til alle tider har godtfolk — med full rett! — krevd at der i presten, Guds og kirkens ganske visst uverdige tjener, skulle være en klar og synlig overensstemmelse mellom liv og lære. Og det har ført til noen av kirkehistoriens største kalamiteter når der åpenlyst for alle ikke tilnærmedesvis var noen slik overensstemmelse — reformasjonstidens splittelser er en av dem.

Nå ser vi imidlertid det merkelige syn at en kirkestyrelse direkte pålegger presten en slik uoverensstemmelse. Hør bare: Når rettsferien er over i sommer, får en svensk herredsrett i Eskilstuna-distriktet opp en usedvanlig prinsipp-sak. Det gjelder den lutherske presten Börje *Härdelin* i Västerås, som har nektet å vie et par med den motivering at mannen er fraskilt. Så langt er det troskap mot Skriftens klare ord.

Paret har imidlertid klaget til den svenske sivilombudsmanden, som har anmodet landsfogden om å reise sak mot presten. Sivilombudsmanden hevder at når presten er ansatt i statskirken, kan han ikke nekte å foreta noen vielse med mindre den skulle stride mot sivil svensk lov. Han frakjenner presten retten til å bedømme saken fra etisk eller, religiøst synspunkt all den stund de som ønsker vigsel har lovlig rett til vigsel for alteret. Ingen ringere enn biskop *Helanders* etterfølger, biskop *Gösta Lundström* i Strängnäs, er oppnevnt som sakkynndig. Han og domkapitlet har i et brev til herredsretten skrevet at de anser at det foreligger en tjenestefeil fra prestens side. Forsåvidt innrømmer de at en statskirkeprest har plikt til å vie fraskilte. Men biskopen og domkapitlet mener at tjenestefeilen bør bedømmes mildt, og at den ikke bør gi grunnlag for straffeforfølgning.

Hvilket unektelig er statskirkeordningen fra dens mest betenkelige side!

Frater Candidus.

UTLANDET

FIDEL CASTRO OG KIRKEN

Fidel Castro, lederen for den kubanske revolusjonen, har siden han kom til makten vist en utpreget evne til å støte fra seg sine venner og medarbeidere — bortsett fra kommunistene. Nylig lot erkebiskopen av Santiago, Mgr. Perez Serantes, lese et hyrdebrev i kirkene som inntendig advarte kubanerne mot den voksende kommunistiske infiltrasjon i landet. Mgr. Serantes var lenge kjent som Castro-vennlig, bidro til å redde Castros liv under Batista-diktaturet og stilte seg positivt til det nye regimets sosiale reformer. Også i hyrdebrevet uttaler han seg rosende om Castros sosialpolitikk. Men samtidig understreker han at kommunismen «ikke bare står for døren, men allerede befinner seg innenfor murene» på Kuba, og advarer mot dens menneskefiendtlige ideologi. Dersom kampen for tilværelsen går ut fra et ideologisk grunnlag som er «perverst i selve sitt vesen», forsåvidt som det nedverdiger gudsbildet i mennesket og gjør frie mennesker til slaver, er fremskrittet kjøpt for dyrt. Mgr. Serantes retter en inntrengende appell til de katolske kristne på Kuba om å ruste seg for fremtiden gjennom et fordyppet trosliv, og pålegger dem å hjelpe prestene i å sikre barnas kristne oppdragelse.

«ST. OLAV»
ønsker alle sine
lesere en god sommer

ARENDAL

STAVANGER BEGRAVELSESBYRÅ

MAGNUS MADSEN
Tlf. 20433
Privat 27194

BERGEN

All slags
skadeforsikring

ÉRLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

ARENDAL

HELGE HELGESEN
Slakterforretning

Pedersgt. 7
Tlf. 22 919

NORSKE MEIERIERS SALGSSENTRAL

STAVANGER

TEKNISK BUREAU A/S

Tlf. 27 030 - Stavanger

Sengeutstyr og Hvitevarer

Norem Baade's

SOVJETUNIONEN

Den ortodokse kirke

ekskommuniserer frafalne.

Flere tegn tyder på at samtidig som forholdet mellom kirke og stat påny tilspisses i Russland, antar kirkekampen til dels en annen karakter enn tidligere. Samtidig meldes det at regjeringen har utnevnt en ny formann for sitt «råd for den ortodokse kirke», en Vladimir Kurojedlov, som er kjent som en kjempende ateist, spesialist i marxisme-leninisme og inntil fornylig kommunistisk partisekretær i Sverdlovsk. Det er tydelig at den

hittil fungerende formannen, som hadde sittet i sitt embete i 17 år, og som hadde fulgt en relativt mild kurs, ikke lenger passet inn i regjeringens kirkepolitikk. Dette rådet har i virkeligheten til oppgave å overvåke kirken og passe på at den følger partiets retningslinjer. Ikke desto mindre gikk den russisk-ortodokse kirkes synode nettopp til det oppsiktsvekkende skritt å ekskommunisere en rekke frafalne geistlige og legfolk, som i den senere tid i skrift og tale har kommet med kirkefiendtlige og blasfemiske ytringer, som et ledd i den offisielle ateistiske propaganda. Den franske katol-

FREDRIKSTAD BLIK- &

METALVAREFABRIK

Andresen & Müller

Mek. verksted — Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags — Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed — Isenkramartikler — Elektrisk og Autogensveisning — Stanseartikler

FREDRIKSTAD

Norske Fina ^A/₅

Bensin - Petroleum - Fyringsoljer - Smøreljer

FREDRIKSTAD TLF. 5 820
TØNSBERG » 12 371

FREDRIKSTAD

MEIERI A/L

Chr.
Hannestad
HANDELSGARTNERIER
FREDRIKSTAD

er kvalitets-blomster

Fredrikstad
Glassmagasin
TLF. 1662 - 2062

Hermetikk- og pølsefabrikk - Røkeri
Salteri - Fryseri 1600 m³ - Kjølelagere

 Stabburet
GUNNAR NILSEN FREDRIKSTAD

Engeset & Larsen
MANUFAKTUR EN GROS - EN DETALJ
FREDRIKSTAD

EDVARDESEN & NORHEIM A/S

Autorisert Installatør
Radio og Elektrisk utstyr
Tlf. 1220 - Fredrikstad

Sko

BJARNE AARUM

Fredrikstad

KÅRE KRISTIANSEN

Fiskeforretning

Telefon 3190

Bjørnulf FOTO

ALT I FOTO OG FILM

FREDRIKSTAD BYGNINGS-
ARTIKKELFORRETNING

Byggevarer - Jernvarer
Malerverer

Sentralbord 5945

HELENE ANDRESEN

KJØTT- OG PØLSEVARER

Glemmegt. 3, 4, 5.
Tlf. 2131 og 2031

ALF SVENDSEN

Alt i kolonial

Tlf. 2167
Farmannsgt. 1-3

ALFR. GRØNNEBERG

Urmaker & Optiker

Fredrikstad

KNUT CHRISTIANSEN

Spesialforretning i
Radio og Fjernsyn

Farmannsgt. 1-3 - Tlf. 6464

KLEMET JOHANSEN

Fredrikstad Begravelsesbyrå

Farmannsgt. 10 - Tlf. 3062

1885   75 år   1960

O. Henriksens Sønner

Aut. Rørleggere og Rørhandel

Etabl. 1904

FREDRIKSTAD

Sentralbord 5840

BRYNILDSENS FABRIKKER

Drops og Mineralvann

S. Larsen & Co.

Møbelforretning

Nygårdsgaten - Fredrikstad

Telefon 2265

ske avisen Le Croix karakteriserer dette som et usedvanlig dristig trekk fra kirken side. Ekskommunikasjonen er blitt kunngjort i patriarkatets tidsskrift, og teyder på at kirken nå ikke bare ønsker, men også får lov til, å ta kampen opp for åpen scene.

TYSKLAND

Ordenssøstrenes ordensdrakt — et trafikk-problem.

Den bayerske innenriksminister har utsendt et rundskriv til de respektive

myndigheter angående ordenssøstrenes drakt. De søstre som bærer hodebekledning som hindrer fri utsikt får herefter ikke tillatelse til å føre motorkjøretøyer som ikke er utstyrt med ekstra speil. Søstrene oppfordres forøvrig til å fjerne endel av hodebekledningen når de kjører. Ministeren understreker også at det samme gjelder operasjonssøstre, som må være kledd i overensstemmelse med medisinsens forskrifter.

USA

Ingen rettfærdig krig kan føres med atombomber.

Den kjente amerikanske biskop — og televisjonsstjerne — F. J. Sheen har uttalt seg i en offentlig diskusjon angående de kriterier kirken må forlange for at en krig skal kunne kalles «rettfærdig». Etter hans syn kan ikke en krig utkjempet med atomvåpen oppfylle de strenge betingelser som kirken her setter.

TRONDHEIM		
	<p>Bransjens største forretning nordenfjells</p>	<p>Karl Wilh. Wickstrøm UTSTYR FOR LEGER OG SYKEHUS Postbox 144 - Trondheim - Norway Jomfrugt. 6, tlf. 22784 - 26741</p>
<p>Lykkekafe - Lykkete I. K. Lykke A/S Centralbord 28800 - Trondheim</p>	<p>PHOENIX HOTELL TRONDHEIM <i>anbefales</i></p>	<p><i>Alltid til tjeneste!</i> Jernvareforretning</p>
<p>A/S M. A. Hansens Glassmagasin Salgskontor: Brattørgaten 3 B - Telefon 20 319</p>	<p>Et ord er nok ... KVALITET <i>Johan Olafsgjenssen</i></p>	<p> A Dahl & Co. TRONDHEIM</p>
<p>A/S BYGG ENTREPRENØRFORRETNING</p>	<p><i>Carl Haugh</i> <i>Papir en gros</i> Sentralbord 28766 Trondheim</p>	<p>A.s Trondhjems Margarinfabrikk Stjerdalsveien 8 - Trondheim Leverandør til St. Elisabeths Hospital</p>
<p>INGMAR KVAM's Begravelsesbyrå Vår Fruegt. 4 - Tlf. 24441 Privat: 22172 - 31792 Trondheim</p>	<p>C. SARHEIM & CO. Trondheim Vi leverer alt i papir</p>	<p> K. LUND A/S Trondheim</p>
<p> Røvik brille-optikk Ths. Angells gate</p>	<p>OSNES & SØNN Frukt, kolonial, delikatesser og grønnsaker Telefon 23580</p>	<p>Johan P. Rønning MALERMESTER Kontor: Skolegt. 2 A - Tlf. 26474 Verksted: Kjøbmansgt. 85 - Tlf. 29786</p>
<p>Berg & Wigum ELEKTRISK INSTALLASJONSFORRETNING Telefon 21483 - Trondheim</p>		

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 24 46

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Melitta

KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

NOENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

OSLO

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

All slags forsikring

ANTH. B. NILSEN & CO'S

ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

A/s E. Sunde & Co. Ltd.

Oslo

Alt i rørbransjen

WISBECH

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

SØREN HANSEN

Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo

Telefon 33 77 34

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvet 23, Grefsen

Tlf. 37 57 68

God sommer
ønskes alle våre
annonsører og lesere!

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.

Tlf. 21 69 06

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo

Telefon 33 18 34 - 33 32 37

ERLING MOE

God fisk

Johan Olsen & Sønner

Murmester-, Ingeniør- & Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90